

Кириченко Наталія Миколаївна Кандидат медичних наук, доцент Доцент кафедри внутрішньої медицини із центром респіраторної медицини Scopus Author ID: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56588671000 ORCID iD: https://orcid.org/0000-0002-2453-2453 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&pli=1&user=Wk7JftkAAAAJ	
Контактна інформація:	Робоча адреса: вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, Україна, 40007 e-mail: drkirichenkon@gmail.com
Дисципліну, яку викладає:	Внутрішня медицина
Наукові інтереси:	Персоніфіковані методи діагностики та лікування артеріальної гіпертензії
Досвід роботи:	1993 – 1998 – лікар-кардіолог, лікар функціональної діагностики 1998 – 2010 – асистент кафедри 2011 – по теперішній час – доцент кафедри
Освіта:	1993 – Воронізький медичний інститут ім. М.Н. Бурденка, спеціальність «лікувальна справа», кваліфікація – лікар. 1993 – 1995 – інтернатура за спеціальністю «Терапія», Харківський інститут удосконалення лікарів. 2005 – захист дисертації «Системна імунна відповідь на Helicobacter pylori у хворих на пептичну виразку дванадцятипалої кишки та її корекція» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, спеціальність 14.01.36 – гастроентерологія
Стажування та підвищення кваліфікації:	2012 – підвищення кваліфікації «Інтерактивні технології вищої медичної освіти. Актуальні проблеми внутрішньої медицини», Київський Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця 2018 – підвищення кваліфікації «з інноваційної педагогічної діяльності», Сумський державний університет.
Участь у вітчизняних тематиках:	1. «Вивчення стану здоров'я дитячого та дорослого населення Сумської області в умовах впливу соціальних, економічних та екологічних факторів» (державний реєстраційний номер 0101U002098). 2. «Хвороби внутрішніх органів: предиктори розвитку, оптимізація, діагностика, лікування та профілактика» (державний реєстраційний номер 011U004046). 3. «Удосконалення діагностики, лікування та профілактики захворювань внутрішніх органів» (державний реєстраційний номер 0121U108891).
Монографії. Підручники та посібники.	1. Навчальні посібники з грифом МОН - Internal medicine: cardiology / V.F. Orlovsky, L.N. Prystupa, N.M. Kyrychenko, O.S. Pogorelova, Yu.O. Ataman. – Sumy: Sumy State University Publishers, 2013 – 243 p. 2. Навчальні посібники - Ревматологія / В.Г. Псарьова, Н.М. Кириченко, О.С. Погорелова, Г.А. Фадєєва та інші. - Суми:

	Сумський державний університет, 2019 – 235 с.
Основні наукові статті:	Автор 101 наукової праці з кардіології, ревматології, гастроентерології, терапії, пульмонології в Україні і за кордоном. Основні наукові статті: 1. Klimanskaia, N.V., Orlovskii, V.F., Koroza, S.A., Kirichenko, N.N. Effect of non-steroid anti-inflammatory and glucocorticoid agents on development of gastrointestinal lesions in patients with rheumatic diseases Vliianie nesteroidnykh protivovospalitel'nykh i gliukokortikoidnykh preparatov na razvitie porazhenii pishchevaritel'nogo kanala u bol'nykh s revmatologicheskimi zabolevaniiami. Likars'ka sprava / Ministerstvo okhorony zdorov'ia Ukraïny, 2002, (2), pp. 142–143 Індексується у БД SCOPUS 2. Демихова Н.В., Вильховая И.В., Тучинская М.А., Власенко О.А., Винниченко Л.Б., Кириченко Н.Н., Псарева В.Г. Иммунологические и гемодинамические показатели при фибрилляции предсердий и ишемической болезни сердца в динамике лечения // Вісник СумДУ. Серія Медицина, № 2, 2008, том 1. – С. 43-48. Фахове видання 3. Олейник Л.Е., Вашист М.Н., Кириченко Н.Н., Псарева В.Г., Погорелова О.С., Руденко Т.Н., Зурнаджян Ю.В., Собчишин Н.П. Влияние лизиноприла на функциональное состояние левого желудочка у больных пожилого возраста при хронической сердечной недостаточности и метаболическом синдроме // Вісник СумДУ. Серія Медицина. – 2009. - № 2, Т. 1. – С.107-111. Фахове видання 4. Орловський В.Ф., Кириченко Н.М. Ефективність імунотулюючої терапії в комплексному лікуванні пептичної виразки дванадцятипалої кишки, асоційованої з <i>Helicobacter pylori</i> //Світ медицини та біології. – 2010. - № 2. – С. 143-146. Фахове видання 5. Орловський В.Ф., Кириченко Н.М. Ефективність L-аргініну у комплексному лікуванні загострення хронічного панкреатиту // Міжвідомчий збірник «Гастроентерологія», випуск 45. – Дніпропетровськ, 2011. – С. 441-447. Фахове видання 6. Приступа Л.Н., Кириченко Н.М., Погорелова О.С., Муренець Н.О., Опімах О.І., Єрмоленко Т.С. Клініко-функціональні особливості перебігу та активність системного запалення у хворих на остеоартроз із метаболічним синдромом // Вісник СумДУ. Серія Медицина. – 2012. – № 2., Том 2. – С.68-73. Фахове видання 7. Демихова Н.В., Власенко Е.М., Бутикова Е.А., Кириченко Н.Н., Приходько О.А. Структурно-функциональные изменения клеточных мембран при хроническом ренокардиальном синдроме // Лікарська справа. Врачебное дело. – 2013. – № 4. – С. 38-43. Фахове видання 8. Приступа Л.Н., Муренець Н.А., Доминас В.М., Кириченко Н.Н., Шкандала А.Ю. Клиническая и противовоспалительная эффективность применения аторвастатина в лечении больных хроническим обструктивным заболеванием легких //Журнал

клінічних та експериментальних медичних досліджень. – 2013. – Том 1, № 4. – С. 461-465. **Фахове видання**

9. Приступа Л.Н., Кириченко Н.Н., Псарева В.Г., Муренец Н.А., Опимах А.И., Гученко И.П. Эффективность противовоспалительного лечения ассоциации остеоартроза и метаболического синдрома // Ж. «Azerbaijan Medical Journal (Азербайджанский медицинский журнал)». – Азербайджан, 2014. – № 1. – С.92-95. **Фахове видання**

10. Kochueva M., Sukhonos V., Shalimova A., Psareva V., Kirichenko N. State of integral remodeling parameters of target organs in patients with essential hypertension and obesity //Ж. «Georgian Medical News (Медицинские новости Грузии)». – Тбилиси-Нью-Йорк, 2014. – № 6 (231). – С. 26-30. **Індексується у БД SCOPUS**

11. Kochueva M.N., Shalimova A.S., Psareva V.G., Kirichenko N.N. Target organ remodeling features in patients with essential hypertension in combination with diabetes and obesity //The New Armenian Medical Journal. – Vol. 9 (2015), № 2, June, 2015. – P. 36-42. **Індексується у БД SCOPUS (IF 0,79)**

12. Кочуева М.Н., Шалимова А.С., Псарева В.Г., Кириченко Н.Н. Особенности ремоделирования органов-мишеней у больных гипертонической болезнью в сочетании с сахарным диабетом и ожирением //Новый армянский медицинский журнал. – Том 9, № 2, июнь, 2015. – С.36-42. **Індексується у БД SCOPUS (IF 0,79)**

13. Фадеева А.А., Приступа Л.Н., Погорелова О.С., Кириченко Н.Н., Дудченко И.А. Роль полиморфизмов SLC2A9 и ABCG2 генов в возникновении гиперурикемии и подагры (обзор) // Ж. «Georgian Medical News (Медицинские новости Грузии)». – Тбилиси-Нью-Йорк, 2016. – № 3 (252) март. – С. 79-83 **Індексується у БД SCOPUS**

14. Кочуева М.Н., Кочуев Г.И., Кириченко Н.Н., Псарева В.Г. Фиксированные комбинации антигипертензивных средств – путь к достижению целевого артериального давления //Медична газета «Здоров'я України», 2016. – № 21 (394). – С.56-57.

15. Кочуева М.Н., Псарева В.Г., Кириченко Н.Н. Диастолическая сердечная недостаточность: механизмы формирования и возможности коррекции //Медична газета «Здоров'я України», 2016. – № 18 (391). – С.18-19.

16. Кочуєва М.М., Псарьова В.Г., Кириченко Н.М., Рубан Л.А., Шалімова А.С. Особливості судинного ремоделювання у пацієнтів з гіпертонічною хворобою і ожирінням в умовах наявності та відсутності інсулінорезистентності //Ж. Сімейна медицина – № 1 (81). – 2019. С.61-63. **Фахове видання**

17. Кочуєва М.М., Псарьова В.Г., Кириченко Н.М., Рубан Л.А., Кочуєв Г.І., Шалімова А.С. Особливості ліпідного профілю при різній активності компонентів ренін-ангіотензин-альдостеронової системи у пацієнтів з гіпертонічною хворобою і ожирінням //Ж. Сімейна медицина – № 2 (82). – 2019. С.80-83. **Фахове видання**

	18. Kochuieva M., Psarova V., Ruban L., Kyrychenko N., Alypova O., Matlai O., Shalimova A. Associations of IRS-1 polymorphism with various component of the metabolic syndrome in hypertensive patients //J. Wiadomości Lekarskie (Poland), tom LXXII, № 8. – 2019. P. 1494-1498. Індексується у БД Scopus, IF 0,14; анг. 19. Кочуєва М. М., Псарьова В. Г., Кириченко Н. М., Рубан Л. А., Комісарова О. С., Шалімова А. С. Структурно-функціональний стан серця при гіпертонічній хворобі в залежності від індексу маси тіла і наявності інсулінорезистентності //Український журнал медицини, біології та спорту – Том 4. - № 6 (22). – 2019. - С. 150-156. Фахове видання 20. Кочуєва М.М., Псарьова В.Г., Кириченко Н.М., Рубан Л.А., Шалімова А.С. Особливості судинного ремоделювання у пацієнтів з гіпертонічною хворобою і ожирінням в умовах наявності та відсутності інсулінорезистентності //Ж. Сімейна медицина – № 1 (81). – 2019. –С.61-63. Фахове видання 21. Кочуєва М.М., Псарьова В.Г., Кириченко Н.М., Рубан Л.А., Кочуєв Г.І., Шалімова А.С. Особливості ліпідного профілю при різній активності компонентів ренін-ангіотензин-альдостеронової системи у пацієнтів з гіпертонічною хворобою і ожирінням //Ж. Сімейна медицина – № 2 (82). – 2019. – С.80-83. Фахове видання 22. Псарьова В.Г., Кириченко Н.М., Кочуєва М.М. Ефективність антигіпертензивної терапії при коморбідності гіпертонічної хвороби і ожиріння в залежності від фізичної активності пацієнтів // Міжнародний медичний журнал. – 2019. – №3. – С. 5-9. Фахове видання 23. Anna Shalimova, Galyna Fadieienco, Olena Kolesnikova, Anna Isayeva, Vira Zlatkina, Valeriya Nemtsova, Kostyantyan Prosolenko, Valentyna Psarova, Natalia Kyrychenko and Maryna Kochuieva The role of genetic polymorphism in the formation of arterial hypertension, type 2 diabetes and their comorbidity //J. Current Pharmaceutical Design (USA), tom 25. – 2019. – P. 218-227. Індексується у БД Scopus, IF 2,412; анг. 24. Псарьова В.Г., Кириченко Н.М., Кочуєва М.М. Вплив інсулінорезистентності на судинне ремоделювання при коморбідності артеріальної гіпертензії і ожиріння // Ж. Сімейна медицина № 5-6 (85-86). 2019. С.74-76. Фахове видання 25. Кириченко Н.Н. Особенности ремоделирования сердца и сосудов у женщин с гипертонической болезнью в зависимости от степени ожирения // ж. Здоровье женщины. - № 6 (142). – 2019. – С. 37–40. Фахове видання 26. Kyrychenko N., Opolonska N., Stepanets O. Effects of type 2 diabetes mellitus on clinical and laboratory status of women with arterial hypertension, obesity, and left ventricular diastolic dysfunction // EUMJ, 2019;7(4):358-364 Фахове видання 27. Кириченко Н.М. Асоціація змін психологічного статусу
--	--

	жінок з артеріальною гіпертензією, ожирінням і діастолічною дисфункцією лівого шлуночка серця зі ступенем метаболічних розладів //Ж. Вісник проблем біології і медицини. – Вип. 4, том 2. – 2019. – С. 102-107. Фахове видання 28. Кириченко Н.М. Особливості нейрогуморального статусу у жінок з артеріальною гіпертензією та діастолічною дисфункцією в залежності від маси тіла // ж. Здоров'я жінки. - № 8 (144). – 2019. – С. 64–67. Фахове видання 29. Кириченко Н.М., Ополонська Н.О., Степанець О.В. Асоціація діастолічної функції лівого шлуночка серця з індексом маси тіла у жінок 40–60 років зі збереженою фракцією викиду// ж. Здоров'я жінки. - № 10 (146). – 2019. – С. 35–38. Фахове видання 30. Кириченко Н.М. Рівні біомаркерів системного запалення у жінок з артеріальною гіпертензією та ожирінням в залежності від наявності супутнього цукрового діабету 2 типу // Ж. Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини. 2020. № 1. – С. 43- 46. Фахове видання 31. Shalimova A., Psarova V., Kirichenko N., Kochuieva M. Features of the severity of cardiovascular remodeling and metabolic disorders in hypertensive patients with obesity in the presence of two unfavorable genotypes of the ADIPOQ and IRS-1 genes // ENDO 2020. – March 28-31, 2020. – San Francisco, USA. 32. Psarova V. G., Kochuieva M. M., Kochuiev G. I., Tymchenko H. A., Hrek I.I., Kyrychenko N.M. Determinants of formation of true resistance to antihypertensive treatment in patients with arterial hypertension with concomitant obesity / EUMJ, 2021;9(2):138-144. Фахове видання 33. Kyrychenko N., Psarova V., Kyrychenko A. Neurohumoral status of women with hypertension and left ventricular diastolic dysfunction depending on body weight/ Scientific Collection «InterConf», (50): with the Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Conference «Scientific Horizon in The Context of Social Crises» (April 11-12, 2021). Tokyo, Japan: Otsuki Press, 2021. – P. 402-407. 34. Psarova V., Kyrychenko N., Moiseyenko I., Spivak Zh. Peculiarities of hemodynamic disorders in hypertensive patients depending on body weight and metabolic comorbidity // Scientific Collection «InterConf», (54): with the Proceedings of the 3th International Scientific and Practical Conference «Global and Regional Aspects of Sustainable Development» (May 4-5, 2021). Copenhagen, Denmark: Berlitz Forlag, 2021. P. 375-378.
Патенти:	1. Приступа Л.Н., Грек А.В., Кіріченко Н.М., Орловський О.В., Марцовенко І.М., Бернацький А.В. “Спосіб лікування хворих на ішемічну хворобу серця після перенесеного гострого коронарного синдрому із гіпергомоцистеїнемією”. Патент на корисну модель UA № 131951 U Україна МПК (2018.01) A61K 31/00 A61P 9/10 (2006.01),

	заявка № u 201807897 від 17.07.2018. Опубл. 11.02.2019, бюлетень № 3. 2. Псарьова В.Г., Кочуєва М.М., Кириченко Н.М., Кочуєв Г.І., Ярошно О.В., Ніколаєнко Є.М. «Спосіб ранньої діагностики істинної резистентності терапії із супутній ожирінням" Патент на корисну модель UA № 144006 Україна МПК (2020.01) A61B 5/00, заявка № u 2020 01551 від 04.032020. Опубл. 25.08.2020, бюлетень № 16. 3. Псарьова В.Г., Кочуєва М.М., Кириченко Н.М., Моїсеєнко І. О., Фадєєва Г. А., Кочуєв Г.І. Спосіб діагностики артеріальної гіпертензії у пацієнтів з різною масою тіла. Рішення про реєстрацію договору, що стосується права автора на твір. Реєстраційний номер 5941 від 24.12.2020, заявка № 258 від 10 листопада 2020 р.
Наукова робота із студентами:	2016 – Іванов С.С., 3-є місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з терапії 2017 – Зубко В.В., 1-є місце та Поліщук Н.Ю. 3-є місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з терапії Основні публікації зі студентами 1. Псарьова В. Г., Кириченко Н. М., Яровець А. І., Краснощок С. О. Ремодельовання судин у хворих на гіпертонічну хворобу у поєднанні з цукровим діабетом і ожирінням // Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Актуальні питання теоретичної та практичної медицини». – Суми, 21-22 квітня 2016р., Том 2. – Суми: Сумський державний університет, 2016. – С. 54. 2. Кириченко Н.М., Псарьова В.Г., Саєнко О.С. Жорсткість печінки при поєднанні гіпертонічної хвороби, цукрового діабету і ожиріння // Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Актуальні питання теоретичної та практичної медицини». – Суми, 21-22 квітня 2016р., Том 2. – Суми: Сумський державний університет, 2016. – С. 53-54. 3. Кочуєва М.Н., Кириченко Н.Н., Шалимова А.С., Кочуєв Г.І., Сокол Т.В. Механизмы ремоделирования сердца у больных гипертонической болезнью с ожирением при сохраненной фракции выброса левого желудочка // Ж. Терапевтический вестник Узбекистана. - 2016. - № 4. – С. 33-34. 4. Псарьова В.Г., Кириченко Н.М., Сухарева В.А. Академічна мобільність студентів медичних спеціальностей //Перспективи розвитку медичної науки і освіти: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-методичної конференції, що присвячена 25-річчю Медичного інститут Сумського державного університету, м. Суми, 16-17 листопада 2017р. – Суми: Сумський державний університет, 2017. – С. 63. 5. Кириченко Н.М., Лютенко І.М. Ефективність L-аргініну у хворих з гіпертонічною хворобою у поєднанні з ожирінням // Актуальні питання теоретичної та клінічної медицини: збірник тез

	доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених, м. Суми, 20-21 квітня 2017р. – Суми: Сумський державний університет, 2017. – С. 237. 6. Kyrychenko N., Psarova V., Kyrychenko A. Neurohumoral status of women with hypertension and left ventricular diastolic dysfunction depending on body weight // Scientific Collection «InterConf», (50): with the Proceedings of the 8 th International Scientific and Practical Conference «Scientific Horizon in The Context Social Crises» (April 11-12, 2021). Tokyo, Japan: Otsuki Press, 2021. P. 402-406.
Інша професійна активність:	1. Лікувально-консультативна робота на базі КНП СОР «СОКЛ», університетській клініці. Лікар-терапевт вищої категорії. Стаж роботи 28 років. 2. Член асоціації превентивної та антиеїджинг медицини. 3. Член Всеукраїнської асоціації фахівців з кардіоторакальної, ендоваскулярної хірургії та трансплантології. 4. Член Української діабетологічної асоціації. 5. Участь в роботі судово-медичних експертних комісій Сумського обласного бюро судово-медичної експертизи.